

TRẢ BÀI VIẾT SỐ 3

(1 tiết)

I – MỤC TIÊU CẦN ĐẠT

Giúp HS :

– Nắm được đặc điểm và các yêu cầu của đề văn ở *Bài viết số 3* ; cụ thể là cách viết bài văn nghị luận về một tác phẩm văn học trung đại. HS cần biết vận dụng những hiểu biết về văn học trung đại trong phần Văn học vào bài viết.

– Biết vận dụng kĩ năng phân tích thơ ; nhận ra được những chỗ mạnh, chỗ yếu khi viết loại bài này và có hướng sửa chữa, khắc phục những lỗi trong bài viết của mình.

II – NHỮNG ĐIỂM CẦN LƯU Ý

GV xem lại nội dung, yêu cầu và cách thức tiến hành tiết học này đã nêu ở tiết *Trả bài viết số 1, Trả bài viết số 2* và chú ý thêm mấy điểm như sau.

1. Về nội dung

Đề văn được lựa chọn làm trong *Bài viết số 3* là đề văn nào ? (Tự ra hay lựa chọn một trong năm đề của SGK). Đề văn này nhằm làm nổi bật trọng tâm gì và gắn với tác phẩm nào đã học ở phần Văn học. GV lưu ý HS liên hệ với các kĩ năng xác định luận điểm, phương pháp lập luận và yêu cầu của thao tác phân tích thơ đã học,... để đối chiếu với bài viết của mình.

Phạm vi tư liệu : Các đề văn của *Bài viết số 3* gắn với các tác phẩm đã học như *Văn tế nghĩa sĩ Cần Giuộc* của Nguyễn Đình Chiểu, *Bài ca ngất ngưỡng* của Nguyễn Công Trứ, *Câu cá mùa thu* của Nguyễn Khuyến, *Vịnh khoa thi Hương* của Trần Tế Xương,... Tuy nhiên, các đề văn không chỉ dừng lại ở những kiến thức văn học, mà còn yêu cầu người viết liên hệ, vận dụng các tri thức về đời sống, xã hội, con người. Như thế phạm vi tư liệu cho bài viết này được mở rộng hơn so với bài làm văn ở *Bài viết số 1* và *Bài viết số 2*.

2. Về phương pháp

– Trọng tâm tiết trả bài là hướng dẫn HS phân tích đề và sửa lỗi. GV nên dành một số thời gian phân tích qua năm đề đã nêu ở *Bài viết số 3* (đã phân tích trong SGK này) để HS cùng đối chiếu, so sánh, rút kinh nghiệm. Thời gian chủ yếu dành cho việc phân tích đề văn được viết trong *Bài viết số 3*.

– Cách thức tiến hành : Yêu cầu của tiết trả bài nhìn chung là giống nhau. Tuy vậy, ở mỗi nội dung cần đa dạng hơn trong cách hướng dẫn HS : cho HS tự nhận xét, phản bác lại những ưu điểm và nhược điểm của bài viết, trao đổi các bài viết để tham khảo học tập lẫn nhau,...

III – TIẾN TRÌNH TỔ CHỨC DẠY HỌC

1. Phần mở đầu

GV nêu mục đích và yêu cầu của tiết trả bài.

2. Phần nội dung chính

Phần tổ chức dạy học trên lớp của tiết trả bài, nhìn chung là giống nhau, chỉ khác nhau ở nội dung cụ thể, do đề văn khác nhau. Về quy trình tiết trả bài thường có các nội dung chủ yếu sau đây (xem các yêu cầu cụ thể ở tiết *Trả bài viết số 1* và *Trả bài viết số 2*) :

- Hướng dẫn HS phân tích đề ;
- Tổ chức cho HS thảo luận, xây dựng đáp án (dàn ý) ;
- Nhận xét và đánh giá bài viết của HS ;
- Trả bài và sửa chữa lỗi ;
- Biểu dương, nhắc nhở.

3. Phần củng cố

Yêu cầu HS liên hệ kết quả *Bài viết số 3* với các bài viết trước để thấy những hạn chế nào đã được khắc phục, những nhược điểm nào vẫn còn mắc phải trong bài viết này.

IV – TÀI LIỆU THAM KHẢO

– Phạm Văn Đồng, *Nguyễn Đình Chiểu, ngôi sao sáng trong bầu trời văn nghệ dân tộc*, *Tạp chí Văn học*, số 7 - 1963.

– Trịnh Mạnh, *Một chi tiết quan trọng trong bài "Văn tế nghĩa sĩ Cần Giuộc"*, *tạp chí Văn học và tuổi trẻ*, số 12 - 2003.

– Trần Thị Băng Thanh, *Bài ca ngát ngưỡng – lời thơ tuyên ngôn*, trong sách *Nguyễn Công Trứ – Về tác gia và tác phẩm*, NXB Giáo dục, 2003.

– Trần Đình Sử, *Văn tế nghĩa sĩ Cần Giuộc, Bài ca ngát ngưỡng và Thu điếu* – trong sách *Độc văn, học văn, Sdd.*

– Nguyễn Đình Chú, *Tú Xương, nhà thơ lớn của dân tộc*, trong sách *Thơ văn Trần Tế Xương*, NXB Giáo dục, 1984.